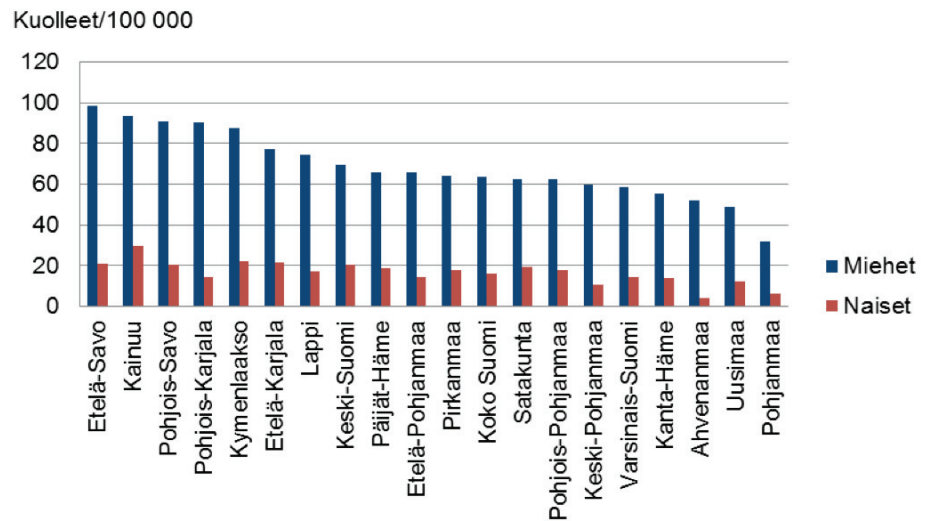
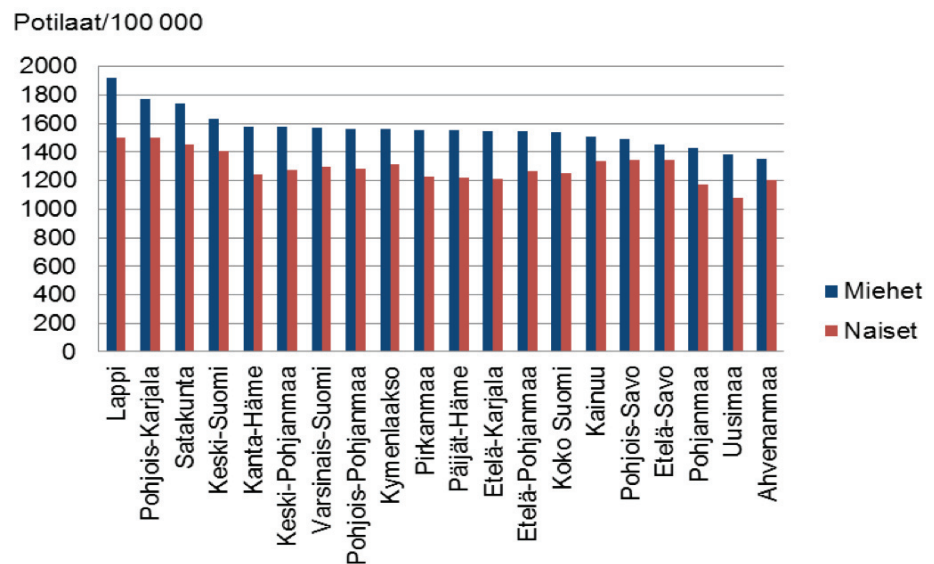

Alueiden välillä suuria eroja

Väestöön suhteutetussa tapaturmakuolleisuudessa ja vammojen sairaalahoitossa on suuria eroja maakuntien välillä. Maakunnista korkein tapaturmakuolleisuus on Etelä-Savossa, Kainuussa ja Pohjois-Savossa. Matalin tapaturmakuolleisuus puolestaan on Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla. Sairaaloiden vuodeosastoilla hoidetaan eniten vammoja Lapissa, Pohjois-Karjalassa ja Satakunnassa. Vähiten vuodeosastohoitoa vaativia vammoja hoidetaan samoissa maakunnissa missä on myös alhaisin kuolleisuus: Ahvenanmaa, Uusimaa, Pohjanmaa.

Kuvio 2. Työikäisten tapaturmakuolleisuus (/100 000) maakunnittain vuosien 2010–2012 keskiarvona

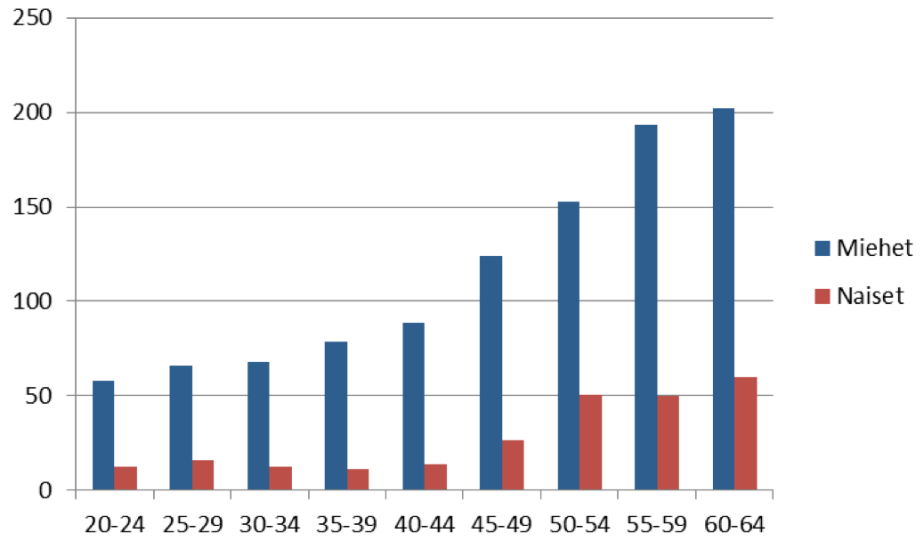
Kuvio 3. Työikäiset potilaina (/100 000) vamman tai myrkytyksen vuoksi maakunnittain vuosien 2010–2012 keskiarvona

Näin tutkimus tehtiin
Työikäisillä tarkoitettiin
tässä 20–64-vuotiasta
väestöä.

Tutkimus perustuu THL:n
hoitoilmoitusrekisteriin
sekä Tilastokeskuksen
kuolemansytilastoon.

Vakavat ja päihteisiin liittyvä tapaturmat etenkin miesten ongelma

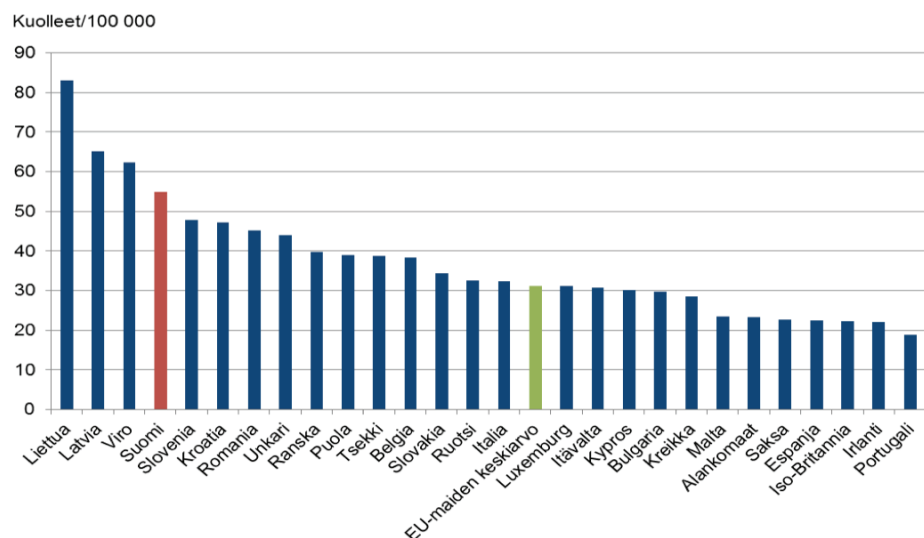
Työikäisiä miehiä kuolee tapaturmissa 4-kertainen määrä naisiin verrattuna. Suurimmillaan ero on 35–39 vuoden välillä, missä miesten kuolleisuus on jopa 6-7-kertainen naisiin verrattuna. Voidaankin puhua miesten ylikuolleisuudesta verrattuna naisiin. Kuolleisuuden ero on 4-kertainen tapaturmissa, missä ei ollut päihteitä, 3,5-kertainen myrkytyksissä, ja 6-kertainen muissa tapaturmissa, joissa uhri oli päihtynyt.

Kuvio 4. Tapaturmissa kuolleet miehet ja naiset 5-vuotiskäryhmissä. Vuosien 2010–2012 keskiarvo.

Suomen tapaturmakuolleisuus eurooppalaisittain korkea

Vuosina 2008–2010 Suomessa tapahtui väestöön suhteutettuna neljänneksi eniten tapaturmakuolemia Liettuan, Latvian ja Viron jälkeen. Suomen tapaturmakuolleisuus oli 54,8/100 000 kun EU-maiden keskiarvo oli 31,2/100 000. Suomen tapaturmakuolleisuus on siis lähes kaksinkertainen EU-maiden keskiarvoon verrattuna. Lisäksi Suomen tapaturmakuolleisuus oli merkittävästi korkeampi kuin muissa Pohjoismaissa.

Kuvio 5. Tapaturmakuolleisuus (/100 000) EU-maissa vuosien 2008–2010 keskiarvona

KIRJALLISUUTTA

Eurostat. Causes of death.
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/health/causes_death/data/database>.

Nurmi-Lüthje, I., K. Karjalainen, J. Hinkkurinen, K. Salmio, L. Lundell, M. Salminen, J. Pelkonen, A. Kajander, P. Lüthje (2007). Tapaturmakäyntien tilastointi paljastaa riskiryhmät. Suomen lääkärilehti 38: 62.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuolemansyyt [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-5051. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 30.9.2014].
<<http://www.stat.fi/til/ksyyt/index.html>>

THL. Hoitoilmoitusjärjestelmä (HILMO)

Tiirikainen, K. (2009). Työikäiset. Teoksessa Tiirikainen, K. (toim.): Tapaturmat Suomessa, 178–181. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
PI 30 (Mannerheimintie 166)
00271 Helsinki
Puhelin: 029 524 6000

ISBN 978-952-302-436-6 (painettu)
ISBN 978-952-302-435-9 (verkko)
ISSN 2323-5179

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-435-9>

www.thl.fi/tapaturmat

YHTEENVETO

Tapaturmat ovat merkittävä kansanterveydellinen ja -taloudellinen ongelma. Tapaturmat ovat yksi yleisimmistä kuolemansyistä ja ne aiheuttavat merkittävän osan sairaalahoidosta. Tapaturmat aiheuttavat eniten elinvuosien menetyksiä aina 50–54-vuotiaiden ikäryhmään asti.

Tapaturmaselvitysten ja erilaisten toimenpiteiden kohteena ovat usein haavoittuvissa asemassa olevat ikäryhmät, kuten lapset, nuoret ja iäkkäät. Työikäisiä pidetään yleisesti paremmassa asemassa olevina ja enemmän itsestään päätösvaltaisina, mutta kokonaisuutta tarkastellessa työikäisiä ei voida jättää tarkastelujen ja toimenpiteiden ulkopuolelle.

Työikäisten ryhmässä etenkin miehille sattuu vakavia tapaturmia, jotka johtavat kuolemaan tai sairaalahoitoon. Miesten tapaturmakuolleisuus onkin nelinkertainen verrattuna naisiin. Voidaankin puhua miesten ylikuolleisuudesta naisiin verrattuna. Mikäli työikäisten miesten tapaturmakuolleisuus olisi sama kuin naisilla, kuolisi tapaturmiin vuodessa 258 työikäistä miestä, mikä olisi 773 vähemmän kuin tällä hetkellä.

Päihteet ovat mukana suuressa osassa työikäisten tapaturmia. Myrkytykset alkoholin, lääkkeiden tai huumeiden johdosta ovat ikäryhmän yleisimmät kuolemansyyt. Huumaus- ja lääkeainemyrkytykset tapahtuvat pääasiassa nuoremille 20–40-vuotiaille ja alkoholimyrkytykset 50–65-vuotiaille. Myrkytyskuolemien lisäksi myös muissa tapaturmissa kuolleet ovat usein humalassa. Muut työikäisten yleisimmät tapaturmakuolemien syyt ovat kaatumiset ja puutoamiset, liikenneonnettomuudet, hukkumiset ja tulipalot.

Tapaturmien ehkäisy on helpompaa alueilla, joissa käyttäytymistä voidaan kontrolloida lainsäädännön, valvonnan ja sanktioiden kautta. Tällaisia ympäristöjä ovat esimerkiksi työ ja liikenne. Tarvitaan kuitenkin lisää keinoja miten voidaan ehkäistä tapaturmia, joita työikäisille sattuu kotona ja vapaa-ajalla. Tapaturmariskiinkin vaikuttavat suoraan päihteidenkäyttö ja riskinotto ja näihin puolestaan voivat vaikuttaa syrjäytyminen ja yksilön elämänhallintataidot.

Suomalaiset työikäiset kuolevat tapaturmiin enemmän kuin muut eurooppalaiset keskimäärin. Toimintamalleja työikäisten tapaturmien ehkäisyyn tulee kehittää samoin kuin on kehitetty lasten ja nuorten sekä iäkkäiden tapaturmien ehkäisemiseksi. Se että työikäisen väestön katsotaan olevan enemmän vastuussa itsestään, ei voi olla esteenä sille, että tapaturmien ehkäisyä kehitetään myös työikäisiä silmälläpitäen.

Työterveydenhuolto on eräs tehokas kanava vaikuttaa myös omalla ajalla tapahtuvaan alkoholin tai muiden päihteiden käyttöön ja päihteidenkäytön puheeksi ottaminen, mini-interventiot ja muu neuvonta pitäisikin olla myös työterveydenhuollon rutiinia. Merkittävä osa ongelmallisista päihteidenkäyttäjistä ei kuitenkaan ole työelämässä ja sitä kautta työterveydenhuollon piirissä, mikä pitää myös huomioida palveluita kehittäessä.

Tämän julkaisun viite: Impinen A, Nissinen N-M, Lillsunde P. Työikäisten tapaturmat Suomessa. Tutkimuksesta tiiviisti 1, tammikuu 2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.